

Маша МИШКОВИЋ, мастер*

КО ЈЕ ОРГАНИЗАТОР АУКЦИЈЕ?***

Резиме

Како би се одговорило на питање из наслова, у раду се полази од појма организатора аукције. Разматра се да ли је потребно правити разлику између организатора аукције и аукционара или ова два појма представљају синониме. Даље се анализира правна форма организатора аукције уз коментаре важећег српског Закона о трговини и коришћење упоредноправног метода, конкретно, решења енглеског права. Приликом писања овог рада аутор се определио за коришћење енглеског права имајући у виду да су се прве аукцијске куће појавиле у Великој Британији средином 18. века, те је то земља која је до сада развила богату аукцијску праксу и постала један од светских лидера у аукцијској продаји. Поред правне форме организатора аукције, разматра се и његова делатност како би се дошло до закључка да ли је довољно предвидети делатност организовања аукције као претежну или је потребно регулисати је као искључиву делатност. Коначно, имајући у виду да је у (данашње) дигитално доба дошло до ширења интернет аукције, посебна пажња се посвећује електронској (онлајн) аукцији и питању ко је и да ли уопште постоји организатор ове врсте аукције.

Кључне речи: аукција, јавно надметање, организатор аукције, аукционар, аукцијска кућа.

І Појам организатора аукције

Јавно надметање (аукција) и аукционар су у нашем праву уређени у свега два члана Закона о трговини (даље у тексту: ЗОТ).¹ Члан 27 ЗОТ уређује аукцијску кућу, док се члан 28 односи на само јавно надметање.

* асистент Правног факултета Универзитета у Београду

** Рад представља прилог пројекту Правног факултета Универзитета у Београду “Идентитетски преображај Србије” (2019) из области “Реформа грађанског права”.

¹ Закон о трговини – ЗОТ, *Сл. гласник РС*, бр. 53/2010, 10/2013 и 44/2018.

Треба истаћи да не постоји регулатива која се односи на организатора аукције, те ће аутор покушати да дође до одређених закључака анализирајући одредбе члана 27 и 28 ЗОТ.

У дефинисању организатора аукције истиче се да термин “аукцијска кућа” може да се односи на простор у коме се одвија аукција, али најчешће се под тим именом подразумева компанија која спроводи аукцију.² Највеће и данас најпознатије аукцијске куће настале су у Великој Британији у другој половини 18. века: *Sotheby's* (1744), *Christie's* (1766), *Bonhams* (1793) и *Phillips* (1796).³ Продаја робе путем аукције прешла је из Енглеске у Америку, а данашњи статистички подаци говоре да су тржишни лидери у аукцијској продаји САД, Велика Британија и Кина.⁴ Због тога је важно размотрити правно регулисање аукције и аукционара пре свега у Великој Британији, јер она представља репрезентативни (намерни) узорак за посматрање и анализу.

Поводом терминологије и избора одговарајућег термина поставља се питање да ли постоји разлика између организатора аукције и аукционара или су то синоними. У енглеској литератури термин “аукционар” најчешће се користи за означавање *конкретног физичког лица* које спроводи аукцију и њоме руководи⁵ и које мора да испуњава одређене услове да би било аукционар.⁶ Наиме, говори се о *занимању* аукционара, квалификацијама, типу привредне организације *у којој је аукционар уопслен*, обавези истицања имена, презимена и пребивалишта аукционара итд.⁷ На појединим местима се изричито истиче да је аукционар заступник

2 Вид. www.investopedia.com/terms/a/auction-house.asp, 11.04.2019.

3 Anne Laure Bandle, *The Sale of Misattributed Artworks and Antiques at Auction*, Cheltenham, Northampton, 2016, 65; James Brown, Mark Pawlowski, “How many contracts in an auction sales”, доступно на адреси: http://research.aston.ac.uk/portal/files/19966646/contracts_in_an_auction_sale.pdf, 2, 11.04.2019.

4 A. L. Bandle, 70-71.

5 Joseph Bateman, *A Practical Treatise on the Law of Auctions – with Forms and Directions to Auctioneers*, London, 1st edition in 1883, 1.

6 У старом енглеском праву према Закону о аукционарима из 1845. (*The Auctioneers Act 1845*) аукционар је морао поседовати дозволу државе да би могао да се бави *послом аукционара* (*business of an auctioneer*), као и онај ко продаје имовину или нуди имовину на продају путем аукције, под претњом казне од 100 фунти. Вид. Auctioneers Act 1845, sec. 4; J. Bateman, 12-14. Обавеза поседовања дозволе укинута је Финансијским законом из 1949. (*Finance Act 1949*), па се данас обавезна дозвола предвиђа само у случајевима продаје неких врста робе. Вид. Brian W. Harvey, Franklin Meisel, *Auctions Law and Practice*, Oxford, 2006, 30-31.

7 B. W. Harvey, F. Meisel, 29-34.

продавца (*agent of the seller*).⁸ Међутим, аукционара не треба схватати само као физичко лице које спроводи сам поступак аукције, већ би требало сматрати да је аукционар организатор аукције који радно упошљава одређено лице да спроведе поступак аукције. Тако, у условима пословања енглеских аукцијских кућа наводи се да је конкретна аукцијска кућа аукционар (*auctioneer*),⁹ у литератури се говори о условима аукционара који су одшампани и налазе се у продајном каталогу¹⁰ или се користи само термин аукцијска кућа (*auction house*) како би се објаснила природа односа између надметаца, с једне стране и аукцијске куће, с друге стране.¹¹ Сагледавањем енглеске литературе може се закључити да поводом коришћења и значења термина “аукционар” нема доследности, јер се тај термин користи и за означавање аукцијских кућа, али и за означавање физичких лица која ће спровести поступак аукције, при чему се тада говори о њиховом занимању (занимању аукционара), имену, презимену, пребивалишту, квалификацијама итд. или се описују радње које та лица спроводе у поступку аукције.¹² Ипак, и поред наведене недоследности, увек је јасно у ком смислу се термин “аукционар” користи.

У српском Закону о трговини наведени термини се не користе, већ постоји термин “аукцијска кућа”, за коју се каже да за туђ рачун *организује промет* нестандардизоване робе путем јавног надметања, као и да *сваки трговац* може за свој рачун *обављати трговину* јавним надметањем.¹³ Дакле, не користи се ни термин “организатор аукције/јавног надметања” ни “аукционар”. У Нацрту Закона о трговини из фебруара 2009. године коришћен је термин “аукционар” за лице које организује јавно надметање, док се лице које спроводи сам поступак јавног надметања означавало као

8 John Macleod, *Consumer Sales Law*, London, 2002, 339; J. Brown, M. Pawlowski, 2, 9. У нашој правној теорији која се бави заступањем у систему општег права такође се истиче да је аукционар заступник којег власник овласти да прода ствар организовањем јавног надметања купаца, као понудилаца. Вид. Небојша Јовановић, *Увод у common law уговорно право*, Београд, 2015, 290.

9 У условима пословања *Christie's* наводи се да је *Christie's* аукционар (*auctioneer*). Условје пословања *Christie's* вид. на: https://www.christies.com/pdf/onlineonly/ECOMMERCE_CONDITIONS_OF_SALE_CINC_Jan_2018.pdf, 14.04.2019. Исто чини и аукцијска кућа *Sotheby's*. Вид. A. L. Bandle, 371. Енглеска аукцијска кућа *Ingles & Hayday*, која се бави организовањем аукције музичких инструмената, у својим условима пословања такође наводи да је аукционар. Вид. *Ingles & Hayday's Conditions of Business for Buyers*, доступно на адреси: <https://ingles-hayday.com/conditions-of-business-for-buyers/>, 14.04.2019.

10 Clive Schmitthoff, David A. G. Sarre, *Charlesworth's Mercantile Law*, London, 1984, 324.

11 J. Brown, M. Pawlowski, 5.

12 Вид. Johnatan Law, Elizabeth A. Martin, *Oxford Dictionary of Law*, Oxford, 2013, 49.

13 ЗОТ, чл. 27 ст. 1 и чл. 28 ст. 2.

“руководилац јавног надметања”.¹⁴ То значи да је Нацрт Закона о трговини организатора јавног надметања и аукционара поистоветио (регулисао као синониме). Поставља се питање да ли би, ипак, термин “аукционар” требало користити за означавање руководиоца јавног надметања, док би, с друге стране, постојао засебан термин “организатор јавног надметања”, односно аукцијска кућа. Као пример за аналогно решавање наведене термилошке дилеме може послужити разграничење Агенције за привредне регистре, с једне стране, и регистратора као конкретног физичког лица које врши регистрацију, с друге стране. У том смислу би се могло рећи да би требало разликовати организатора аукције, с једне стране и аукционара као конкретно физичко лице које спроводи аукцију, с друге стране. Имајући у виду да се ради о тренутно нерегулисаној области, у овом раду су термини “организатор јавног надметања” и “аукционар” коришћени као синонимима (да означе трговца који организује јавно надметање), док је термин “руководилац јавног надметања” коришћен да значи физичко лице које спроводи јавно надметање кроз неки облик радног ангажовања од стране организатора аукције (аукционара).

II Правна форма организатора аукције

Основно питање које се поставља је ко може бити организатор аукције (аукционар), односно ко може да обавља трговину јавним надметањем. Да ли то може бити свако правно и физичко лице или се мора радити о правном лицу? Да би се дошло до закључка у којој правној форми се оснива организатор аукције, потребно је прво разграничити врсте аукције према критеријуму *начина иступања организатора аукције*.

Законом о трговини прописано је да трговину јавним надметањем може да обавља сваки трговац за свој рачун.¹⁵ Својство трговца у смислу Закона о трговини имају правна лица и предузетници који обављају трговину, а од физичких лица пољопривредници и лица која у виду занимања обављају делатност слободне професије уређену посебним прописима.¹⁶ То значи да правна лица, предузетници, пољопривредници и лица која обављају делатност слободне професије могу обављати трговину јавним надметањем, али за свој рачун. Обављање трговине “за свој рачун” би требало тумачити као јавно надметање ради продаје своје робе или ради куповине робе за своје потребе. У исто време, Закон о трговини регулише аукцијску кућу као посебну тржишну институцију која органи-

14 Вид. Нацрт Закона о трговини из фебруара 2009, чл. 54 ст. 2 и ст. 6 тач. 3.

15 ЗОТ, чл. 28 ст. 2.

16 ЗОТ, чл. 11.

зује промет нестандардизоване робе за туђ рачун путем јавног надметања.¹⁷ Аукцијска кућа је привредно друштво регистровано за обављање делатности организовања трговине јавним надметањем у складу са прописима о регистрацији привредних субјеката.¹⁸ Из наведеног проистиче да трговину јавним надметањем може да обавља сваки трговац, под условом да је обавља за свој рачун. Међутим, када је у питању делатност организовања трговине јавним надметањем за туђ рачун, мора се радити о аукцијској кући – привредном друштву, које је регистровано за обављање делатности организовања трговине јавним надметањем.

Посебни случај јавног надметања је продаја одузете робе коју врше органи чији су инспектори одузели робу.¹⁹ Ради се о ситуацији када робу коју су одузели тржишни инспектори по коначности решења о одузимању продаје Министарство трговине, које у овом случају представља аукционара.

У енглеској литератури се такође прави разлика између начина иступања организатора аукције. Аукционар може продавати своју робу путем аукције, али се најчешће појављује као пуномоћник/агент (*agent*) за другог.²⁰ Не постоје ограничења по питању “типа привредне организације” (*type of business association*) у којој се руководиоца јавног надметања може ангажовати. То може бити индивидуални трговац/предузетник (*sole trader*), ортакчко друштво (*partnership*) или компанија (*company/corporation*).²¹ Према Компанијском закону из 1948. (*Companies Act 1948*) постојало је ограничење у вези са бројем ортака у ортакчком друштву, те је било неопходно да постоји минимум двадесет ортака. Након измена из 2002. године, тог захтева више нема.²² Иако је уобичајено да руководиоци јавног надметања буду ангажовани у ортакчким друштвима (*partnerships*),

17 Вид. ЗОТ, чл. 27 ст. 1. *Напомена* - Промет стандардизоване робе одвија се аукцијом на робној берзи.

18 ЗОТ, чл. 27 ст. 2.

19 ЗОТ, чл. 64. Одузимање робе врши тржишни инспектор оном лицу које затекне у обављању трговине, а које нема својство трговца у смислу Закона о трговини, као и лицу које обавља трговину ван продајног објекта, супротно мери привремене забране обављања трговине ван продајног објекта. Вид. чл. 63 ст. 1 ЗОТ.

20 J. Bateman, 25; B. W. Harvey, F. Meisel, 35.

21 B. W. Harvey, F. Meisel, 32. Детљаније о класификацији привредних друштава у енглеском праву вид. Мирко Васиљевић, *Компанијско право (Право привредних друштава)*, Београд, 2019, 57-59, 231-232, 293-295, 299.

22 Regulatory Reform (Removal of 20 Member Limit in Partnerships etc.) Order 2002, Statutory Instruments 2002/3203, доступно на адреси: <http://www.legislation.gov.uk/uksi/2002/3203/made>, 14.04.2019; B. W. Harvey, F. Meisel, 32.

највећи организатори аукције као што су *Christie's* и *Sotheby's* су компаније (*companies*).²³

У српском праву нема детаљне регулативе добровољне аукције, а аукцијска пракса је неразвијена у односу на земље са највећим аукцијским кућама и аукцијском богатом праксом.²⁴ Да ли је оправдано да организатор аукције који организује промет робе за туђ рачун (аукцијска кућа) мора бити привредно друштво, како је то регулисано српским Законом о трговини (чл. 27 ст. 2), имајући у виду да у енглеском праву, на пример, то може бити и индивидуални трговац/предузетник?

Основно питање које се поставља у вези са правном формом организатора аукције је питање његове одговорности. То су, на пример, случајеви одговорности због одустанка организатора аукције од закључења уговора, одговорности за физичке и правне недостатке продате ствари (предмета аукције), ризик “губитка” права својине стицаоца туђе ствари на аукцији (обавеза повраћаја купљене ствари правом власнику) уз обавезу организатора аукције да надокнади стицаоцу целокупну претрпљену штету и слично. Одговорност организатора аукције и накнада штете би у многим случајевима захтевала да организатор аукције буде економски снажан субјект, који би имао довољно средстава да изврши накнаду целокупне штете стицаоцу. Ако се питање одговорности разматра на наведени начин, јасно је да проблем може настати и када је организатор аукције друштво са ограниченом одговорношћу са симболичним основним капиталом.²⁵ Оно, стога, не би могло да надокнади насталу штету ни принудним путем (у извршном или евентуално стечајном поступку), па би право стицаоца на накнаду штете од организатора аукције остало “голо право”, јер је неостварљиво када организатор аукције нема средстава. Имајући у виду да ризик неостварљивости права на накнаду штете

23 *Ibid.*

24 Аукција може да се подели на принудну и добровољну. Принудна аукција би подразумевала аукцију у судском поступку – извршном и стечајном поступку, као и вансудску јавну продају од стране заложног повериоца. Добровољна аукција би подразумевала посебан начин закључења уговора. Дакле, код принудне аукције нема уговора, јер се својина стиче одлуком (државног органа – суда или јавног извршитеља коме су поверена јавна овлашћења), те се може рећи да се ради о процесноправном институту. Добровољна аукција као посебан начин закључења уговора би представљала материјалноправни институт.

25 Према чл. 145 ЗОПД минимални основни капитал за оснивање друштва са ограниченом одговорношћу износи 100 динара. О потреби увођења и друштва са ограниченом одговорношћу са одређеним озбиљним минималним капиталом (нижим од акционарског, али одвраћајућим за преварна оснивања таквих друштава) вид. М. Васиљевић, “Право и привредно пословање”, *Право и привреда*, бр. 4-6/2016, 22.

због недостатка средстава постоји и код друштава са ограниченом одговорношћу (када имају симболични основни капитал), забрана предузетнику да се бави организовањем аукције није оправдана. Она није оправдана посебно када се узме у обзир чињеница да предузетник одговара лично, директно и неограничено целом својом имовином за обавезе које настану из обављања делатности. Због тога би било оправдано ограничење, које би требало предвидети законом, поседовање и одржавање одређеног минималног основног капитала за обављање делатности организовања аукције, а не предвиђање правне форме за организатора аукције. Дакле, уз предвиђање минималног основног капитала, организатор аукције би могао бити и предузетник, као што је то у енглеском праву. У том случају добро решење би било и предвиђање обавезе осигурања од одговорности за штету нанету купцу који учествује у аукцији.

Као још један аргумент у прилог слободе у уређивању положаја – правне форме организатора аукције може се навести пример робне берзе, која ужива слободу у уређивању свог положаја. Она не мора да буде правно лице нити да има облик акционарског друштва (осим ако тргује робним дериватима, чије трговање уређује Закон о тржишту капитала), јер јој таква обавеза није законом наметнута.²⁶ Делатност организовања трговине робом може да обавља појединац као предузетник, јер је то у складу са уставним начелом слободе предузетништва.²⁷

III Делатност организатора аукције

У случају јавног надметања за туђ рачун организатор јавног надметања мора бити лице посебно регистровано за делатност организовања јавног надметања. Поставља се питање да ли то лице сме да се бави искључиво организовањем јавног надметања и закључивањем уговора о продаји са најбољим понудиоцем (победником надметања) за рачун налогодавца или би делатност организовања јавног надметања могла да се региструје као претежна делатност, а друштво би се могло бавити и

26 Робни деривати су изведени финансијски инструменти који се односе на робу, који морају бити намирени у новцу или изузетно физички, уколико се њима тргује на регулисаном тржишту или мултилатералној трговачкој платформи. Вид. Закон о тржишту капитала, *Сл. гласник РС*, бр. 31/2011, 112/2015, 108/2016, чл. 2 ст. 1 тач. 11. За разлику од робне берзе, ефектна берза у српском праву може бити само акционарско друштво. Вид. Закон о тржишту капитала, чл. 95 ст. 2.

27 Н. Јовановић, *Берзанско право*, Београд, 2009, 73. Вид. чл. 83 Устава Републике Србије, *Сл. гласник РС*, бр. 98/2006.

било којом другом законом дозвољеном делатношћу у складу са чланом 4 ставом 1 Закона о привредним друштвима.²⁸

У Закону о трговини предвиђено је да аукцијска кућа представља привредно друштво “регистровано за обављање делатности организовања трговине јавним надметањем”.²⁹ У Нацрту Закона о трговини из 2009. било је предвиђено да се аукционар сме бавити искључиво организовањем јавног надметања (и закључивањем уговора са најбољим понудиоцем), као и пратећим услугама као што су обавештавање о предмету надметања, паковање робе, њена испорука купцу или наплата цене.³⁰

Поставља се питање који би био *ratio legis* предвиђања делатности организовања јавног надметања као искључиве делатности привредног друштва (аукцијске куће). Предвиђање одређене делатности као искључиве није неуобичајено, јер се појављује на више места у нашем правном систему. Примера ради, Закон о банкама предвиђа затворен круг послова које банка може обављати, а предвиђа и послове које може обављати само банка.³¹ Иста формулација постоји и код друштава за осигурање. Друштво за осигурање/реосигурање обавља послове осигурања/реосигу-

28 Закон о привредним друштвима – ЗОПД, *Сл. гласник РС*, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014, 5/2015, 44/2018 и 95/2018. У складу са чланом 4 ставом 2 ЗОПД посебним законом може се условити регистрација или обављање одређене делатности издавањем претходног одобрења, сагласности или другог акта надлежног органа. По мишљењу регистратора Агенције за привредне регистре привредни субјекти могу уписати у Регистар само једну, претежну делатност, јер им је по основу ЗОПД дозвољено да обављају и друге делатности, с тим што сам привредни субјект мора водити рачуна о исуњености услова за обављање свих делатности. Мишљење регистратора Агенције за привредне регистре је доступно на адреси: <https://apr.gov.rs/upload/Portals/0/privredna%20drustva/MI%C5%A0LJENJE%20REGISTRATORA-DELATNOSTI%202012%2020072016.pdf?ver=2016-08-08-115704-613>, 17.04.2019.

29 ЗОТ, чл. 27 ст. 2.

30 Нацрт Закона о трговини из 2009, чл. 54 ст. 3.

31 Закон о банкама - ЗОБ, *Сл. гласник РС*, бр. 91/2010 14/2015, чл. 5. Занимљиво је да ограничења постоје не само у обављању делатности, већ и у стицању подређених друштава. Тако, према члану 124 ЗОБ банка може основати или стећи подређено друштво само уз сагласност Народне банке Србије, при чему подређена лица банке могу бити само лица у финансијском сектору (према члану 2 ЗОБ лице у финансијском сектору је банка, друштво за осигурање, покровитељ емисије хартија од вредности, друштво за управљање инвестиционим и добровољним пензијским фондовима, брокерско-дилерско друштво, привредно друштво које обавља послове финансијског лизинга, као и друго правно лице које се претежно бави финансијском делатношћу у земљи и иностранству). Народна банка Србије у одговорима на најчешће постављана питања у вези са применом ЗОБ истиче да подређена друштва банке могу бити само лица у финансијском сектору, јер одредбама члана 124 ЗОБ није прописан ниједан изузетак од наведеног правила. Вид. одговор на питање бр. 28, доступно на адреси: https://www.nbs.rs/internet/latinica/55/55_9/pitanja_i_odgovori_zakon_o_bankama.pdf, 17.04.2019.

рања и те послове не може обављати нико изузев друштва за осигурање/реосигурање.³²

Може се приметити да су привредна друштва за које посебни закон предвиђа искључиву делатност у режиму дозвола и одобрења. За сваки облик регулације у облику ограничења које закони предвиђају треба да постоји јасно одређена сврха предвиђеног ограничења.³³ Код предвиђања одређених делатности као искључивих постоји изражени јавни интерес и/или интерес заштите слабије и мање стручне уговорне стране (потрошача). Истиче се да постоје два разлога за интерес државе да регулише финансијски сектор и да га надзире. Први је заштита потрошача, а други је одржавање финансијске стабилности.³⁴ Разлог за предвиђање искључиве делатности је, чини се, и специфичност одређене делатности, за чије је обављање потребна специјализација. Тако, привредна друштва која су у режиму дозвола представљају специјализована привредна друштва.

Када је у питању делатност организовања аукције и питање да ли је потребно предвидети ту делатност као претежну или искључиву, треба узети у обзир разлику коју чини важећи Закон о трговини у погледу начина иступања аукционара. Ако би аукционар организовао јавно надметање за свој рачун - ради продаје своје робе или ради куповине робе за своје потребе, имајући у виду да то може чинити сваки трговац, делатност организовања аукције би у овом случају могла бити предвиђена као претежна делатност аукционара. У том случају аукционар би према општем правилу из ЗОПД могао да се бави и другим делатностима које нису законом забрањене. Међутим, када је у питању аукцијска кућа која организује аукцију за туђ рачун, Закон о трговини прави разлику у односу на остале аукционаре, предвиђајући да је аукцијска кућа “*привредно друштво регистровано за обављање делатности организовања трговине јавним надметањем у складу са прописима о регистрацији привредних субјеката*”. Из наведене одредбе не произлази јасан закључак о томе да ли формулација “*регистровано за обављање делатности организовања трговине јавним надметањем*” упућује на искључиву делатност аукционара. Имајући у виду да је за обављање делатности организовања аукције за туђ рачун важна специјализација, требало би закључити да је оправдано

32 Закон о осигурању, *Сл. гласник РС*, бр. 139/2014, чл. 20.

33 Вид. , OECD, *Best Practice Principles for Regulatory Policy - The Governance of Regulators*, доступно на адреси: https://www.oecd-ilibrary.org/governance/the-governance-of-regulators_9789264209015-en, 31, 17.04.2019.

34 Marc Quintin, Michael W. Taylor, “Should Financial Sector Regulators Be Independent?”, *International Monetary Fund Economic Issues*, бр. 32/2004, доступно на адреси: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/issues/issues32/index.htm> 17.04.2019.

предвиђање делатности аукцијске куће као искључиве. Ово посебно долази до изражаја у ситуацији када се организује аукција вредних уметничких предмета, па је неопходно да аукцијска кућа има и стручна лица, која би процењивала да ли се ради о оригиналном уметничком делу. У вези са тим је и питање одговорности аукционара, које посебно може доћи до изражаја у вези са оригиналношћу уметничких предмета, као и код улагања дужне пажње аукционара у утврђивању да ли је налогодавац (продавац) власник ствари коју продаје или не.

Ваљано решење би било предвиђање претежне делатности аукционара који организује аукцију за свој рачун и искључиве делатности аукционара који организује аукцију за туђ рачун (аукцијска кућа). Једино питање које у том случају остаје отворено је да ли би требало условити обављање делатности аукцијске куће издавањем претходног одобрења. Тачно је да су специјализована привредна друштва у режиму дозвола, па би том логиком исто правило требало да важи и за аукцијску кућу, ако бисмо прихватили претходни став о потреби специјализације и увођења искључиве делатности аукцијске куће. С друге стране, делатност организовања аукције различитих предмета је најсличнија делатности робне берзе, која има слободу у уређивању свог положаја, па би се могло закључити да би за аукцијску кућу режим без издавања дозволе за обављање делатности био адекватније решење. Ипак, треба имати у виду да би боље законско решење било да и робне берзе (не само ефектне) буду у режиму дозволе, те би исто требало закључити и за аукцијску кућу као организатора аукције.

IV Организатор *on-line* аукције

1. Појам организатора *on-line* аукције

Електронске или онлајн аукције (*on-line auctions*) су аукције које се спроводе на интернету. Основна дилема која постоји у вези са организаторима онлајн аукција јесте да ли се веб-сајтови за аукцијску продају робе могу сматрати организаторима аукције.³⁵

Неспорна ситуација постоји када одређена аукцијска кућа поред аукције уз физичко присуство надметаача у одређеној просторији има и

35 Први сајтови за аукцијску продају робе основани су средином деведесетих година XX века. На њима се продавци и купци директно повезују и тргују на Интернету. Најпознатији је онај који је 1995. године основала компанија *eBay*. Вид. Јелена Ђеранић, “Повреда жига на сајтовима за аукцијску продају робе”, *Интелектуална својина и Интернет* (ур. Душан Поповић), Београд, 2016, 48-49.

електронску (онлајн) платформу за спровођење аукције, тако да надметачи употребом електронске опреме и технологије учествују у аукцији било када и било где као да су физички присутни (*on-line*).³⁶ Наиме, у таквој ситуацији аукцијске куће користе додатни “канал” за продају како би се аукција спровела уживо, тако што се продаја врши не само у стварној просторији уз физичко присуство надметача, већ се користе оба начина. Коришћење технологија као што су видео везе (*video links*), широкопојасни Интернет (*broadband Internet*) и скајп (*Skype*) не мењају суштину и правни оквир аукцијске продаје, те се овде ради о “традиционалном” (класичном, физичком) аукционару.³⁷ Он у сваком случају задржава своју улогу пуномоћника и тиме традиционалног аукционара без обзира на технологију коју користи.³⁸

С друге стране, постоје веб-сајтови за аукцијску продају робе (на пример, *eBay*) за које је јасно да се не могу сматрати “традиционалним” организаторима аукције због специфичног начина функционисања, али је потребно размотрити да ли се уопште могу сматрати организаторима аукције. У домаћој литератури се истиче да постоје две врсте специјализованих аукцијских веб-сајтова. Једна група сајтова иступа у својству посредника,³⁹ обезбеђујући само платформу на којој се сусрећу продавац и купци и закључују уговоре.⁴⁰ Друга група сајтова су онлајн платформе аукцијских кућа.⁴¹

У енглеској литератури се води полемика да ли сајтови попут *eBay*-а представљају организатора аукције (аукционара). У уговору о коришћењу *eBay*-а наводи се да *eBay* није аукционар, иако се најчешће

36 Постоје онлајн аукцијске платформе великих аукцијских кућа, као што су: Christie’s LIVE, Sotheby’s BIDnow, Phillips Live Auctions, Bonhams Live Online bidding. Вид. А. L. Bandle 68 фн. 246.

37 J. Brown, M. Pawlowski, 16.

38 Christine Riefa, “To Be or not to Be an Auctioneer: Some Thoughts on the Legal Nature of Online “eBay” Auctions and the Protection of Consumers”, *Journal of Consumer Policy*, Vol. 31, бр. 2/2008, доступно на адреси: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1352445.

39 Наша правна теорија бави се само оваквом врстом сајтова, који не представљају организатора аукције, већ, како се истиче, “пружаоце Интернет услуга”. Вид. Ј. Ђеранић, 47-73.

40 Истиче се да је *eBay* посредник (*intermediary*), односно “аукцијска посредничка компанија” (*auction mediation company*), чиме је искључен из домена традиционалне аукције, имајући у виду да нема улогу у самом закључивању уговора између купаца и продаваца, већ само пружа “посредничку платформу” (*intermediary platform*) путем које се они међусобно проналазе. Вид. С. Riefa, *Consumer Protection and Online Auction Platforms: Towards a Safer Legal Framework*, New York, 2016, 3, 38; С. Riefa (2008), доступно на адреси: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1352445.

41 Дубравка Стојановић, “Он-лајн аукције”, *Право и привреда*, бр. 5-8/2004, 532-533.

означава као онлајн аукцијски веб-сајт.⁴² Наиме, *eBay* нема физички приступ понудиоцима, не прима куповну цену нити има физички приступ роби која се продаје, већ представља само електронску платформу за послове, која наплаћује провизију за успешно обављене продаје и надзире надметање за рачун продавца.⁴³ Веб-сајт *Amazon* у условима коришћења и продаје (*conditions of use and sale*) такође наводи да није пуномоћник продавца (аукционар – прим. аут.), већ само обезбеђује место за купце и продавце да преговарају и закључују уговоре.⁴⁴

Још једна значајна разлика у односу на традиционалну аукцију је време за спровођење аукције. Највећи број онлајн аукција спроводи се у одређеном периоду, што омогућује надметачима да учествују у аукцији тако што неће константно бити онлајн. Очигледна разлика се састоји и у томе што се стране код онлајн аукције никада не састају, а купац нема могућност да прегледа робу.⁴⁵

Једино што је заједничко традиционалној и онлајн аукцији је начин закључивања уговора преко понуде и прихвата – правила уговорног права која се примењују на понуду и прихват једнако важе и код електронског начина закључивања уговора. У енглеској судској пракси у случају *Chelmsford Auctions Ltd v. Poole* (1973) истакнуто је да *eBay* продаја представља врсту аукције/аукцијске продаје робе.⁴⁶ При томе се истицало да трипартитни уговорни однос који постоји код традиционалне аукције постоји и код *eBay* аукције. У енглеској литератури се истиче да постоје три уговора код аукцијске продаје: први, уговор о продаји између власника и најповољнијег понудиоца који се закључује на крају аукцијског поступка; други, уговор између власника и аукционара - уговор између продавца и аукцијског сајта за пружање техничких алата неопходних за

42 Вид. *eBay's User Agreement*, art. 2. Доступно на адреси: <https://www.ebay.com/help/policies/member-behaviour-policies/user-agreement?id=4259>, 14.04.2019.

Уговор о коришћењу *eBay*-а из 2003. године (члан 3) садржао је нешто другачију одредбу, али са истом суштином: “*eBay* is not an auctioneer. Although commonly referred to as an online auction web site, it is important to realise that *we are not a traditional auctineer*. Instead, the site acts as *a venue*, which allows registered users to offer, sell and buy just about anything which is legal, at any time, from anywhere, in a variety of price formats including fixed price and auction-style. We do not review listing provided by users, we never possess the items offered through the site and *we are not involved in transactions* between buyer and sellers”. Доступно на адреси: <https://pages.ebay.co.uk/services/registration/user-agreement-review.html>, 14.04.2019.

43 J. Brown, M. Pawlowski, 14.

44 Члан 12 Услови коришћења и продаје *Amazon*-а; доступно на адреси: <https://www.amazon.co.uk/gp/help/customer/display.html?nodeId=1040616>, 14.04.2019.

45 J. Brown, M. Pawlowski, 14.

46 Случај наведен према: J. Brown, M. Pawlowski, 15.

оглашавање и одржавање аукције; и трећи, уговор између аукционара и најповољнијег понудиоца, односно уговор између аукцијског сајта и учесника надметања како би им сајт пружио приступ и могућност учешћа у аукцији.⁴⁷

Међутим, у енглеској литератури се истиче да традиционална аукција има три карактеристике које се посматрају као услови који морају бити испуњени да би се радило о аукцији и да би постојао класични организатор аукције: прво, продаја мора бити организована остваривањем начела слободне конкуренције; друго, робу купује најбољи понудилац; и треће, продаја подразумева однос заступништва (*agency*).⁴⁸

а) Начело конкуренције

Начело конкуренције омогућује “изражавање тражње” у аукцијском поступку, што се постиже кроз изјављивање, односно достављање понуде која ће ставити ван дејства понуде свих других учесника, јер је у односу на њих повољнија.⁴⁹ Постоје различита схватања о томе када је остварено начело конкуренције. Поједини аутори сматрају да је ово начело остварено само ако већи број лица узме учешћа у аукцији,⁵⁰ док други сматрају да то може бити и једно лице, односно могуће је да се ради о

47 J. Brown, M. Pawlowski, 15-16 фн. 62; C. Riefa (2008), доступно на адреси: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1352445.

48 У Грађанском законнику Квебека (чл. 1757) наводи се да је аукцијска продаја врста продаје у којој се имовина нуди неколицини особа кроз посредовање трећег лица (аукционара) и продаје се последњем и најбољем понудиоцу. Наведено према: C. Riefa (2008), доступно на адреси: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1352445.

49 Миодраг Мићовић, *Јавно надметање* (докторска теза), Крагујевац, 1988, 95.

50 У правној теорији се истиче да је за остваривање начела конкуренције потребно учешће минимум два или три надметача, јер у случају једног надметача нема конкуренције, а тиме ни надметања. Постојање минимум два лица би значило да су формално испуњени услови да се надметање одржи, али уз опасност од међусобног договарања два учесника и њихов споразум, који би утицао на ток и резултат надметања. Стога се закључује да је за ваљано одржање надметања потребно учешће барем три надметача. Вид. М. Мићовић, 96 фн. 12, 165. Чини се да се закључку аутора о ваљаности надметања ако учествује минимум три надметача може приговорити да је то број надметача који такође ствара опасност од међусобног договарања (нема драстичне разлике између аукције у којој учествује два и аукције у којој учествује три надметача). У сваком случају, неспорно је да што је више учесника аукције, то се може постићи већа цена. Вид. Ronald Peeters, Anastas P. Tenev, “Number of bidders and the winner’s curse”, *University of Otago Economics Discussion Papers*, бр. 1802/2018, 1-5; OECD, *Policy Roundtables – Competition in Bidding Markets 2006*, 30, доступно на адреси: <https://www.oecd.org/daf/competition/cartels/38773965.pdf>, 17.04.2019.

аукцијској продаји и у ситуацији када је поднета само једна понуда.⁵¹ Оправдање за другу групу схватања лежи у томе да је при одлучивању да ли неки поступак представља аукцијску продају робе важно да ли је *практично било могуће* да учествује више понудилаца, независно од тога да ли је заиста учествовало.⁵²

Када се разматра начело конкуренције, могло би се рећи да веб-сајтови као што је *eBay* нису организатори аукције, јер се понудиоци не састају, тако да нема конкурентне атмосфере, што је, на пример, истицао тужени у случају *Chambre nationale des Commissaires priseurs and Another v. Société NART SAS and Another*. Суд је наведени аргумент одбио да прихвати истичући да онлајн аукције стварају исту конкурентну атмосферу у надметању као традиционалне аукције. Понуде су истовремене и учесници знају колике су остале понуде, тако да могу учинити вишу понуду.⁵³

б) Најбољи понудилац

Већинско је схватање о правној природи аукције да аукционар упућује позив за понуду док надметачи упућују понуду од којих ће аукционар једну прихватити затварањем аукције, закључујући на тај начин уговор о аукцијској продаји робе.

Други конститутивни елемент аукције је продаја робе најбољем понудиоцу. У енглеском типу аукције најбољи понудилац је онај који понуди највишу цену.⁵⁴ Насупрот томе, у холандском типу аукције најбољи понудилац је онај ко понуди најнижу цену.⁵⁵

51 Christina Ramberg, *Internet Marketplaces – The Law of Auctions and Exchanges Online*, Oxford, New York, 49.

52 С. Ramberg, 49. Исто схватање вид. у: Ивица Јанковец, “Закључење уговора јавним надметањем”, *Привредноправни приручник*, бр. 11/86, 22.

53 Tribunal de Grande (District Court) Paris, 3 May 2000; случај наведен према: С. Riefa (2008), доступно на адреси: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1352445.

54 О енглеском типу аукције вид. Борис Беговић, Мирољуб Лабус, Александра Јованвић, *Економија за правнике*, Београд, 2008, 404-405; С. Riefa (2016), 6; Зауреш Сагидуллаевна Ашимова, “Аукцион как форма торгов”, *Казакстан Республикасы Заң шығару институтының жаршысы*, бр. 2(34)/2014, 152, доступно на адреси: <https://cyberleninka.ru/article/v/auksion-kak-forma-torgov>, 14.04.2019.

55 У холандској аукцији се полази од арбитрерно одређене веома високе продајне цене, за коју се претпоставља да није прихватљива ни за једног купца. Потом аукционар нуди нову цену, која је за неки мали износ нижа од почетне и наводи учеснике аукције да је прихвате. Аукција се завршава онда када један од учесника прихвати тренутну цену. Холандски тип аукције омогућава продавцу да од купца извуче целокупни износ потрошачевог вишка, јер се претпоставља да ће купац који жели да победи у аукцији лицитирати своју резервациону

Независно од тога да ли се ради о енглеској или холандској аукцији, аукција омогућава да се купац и цена не бирају субјективно путем (класичних) преговора, већ објективним и аутоматским методом.⁵⁶ Међутим, у онлајн аукцијама на веб-сајтовима као што је *eBay* неће увек бити могуће одредити најповољнијег понудиоца и цену на објективни и аутоматски начин (што је карактеристика традиционалне аукције). Наиме, могуће је да током трајања аукције продавац одлучи да понуди робу по одређеној фиксној цени (“*buy now! price!*”/ “*buy-it-now price!*”), која је алтернатива највишој понуди, тако да свако може да искористи ту могућност, купи робу по фиксној цени и на тај начин оконча аукцију. У таквој ситуацији не значи да ће се уговор о продаји закључити са најбољим понудиоцем у моменту затварања аукције, као што би то био случај у традиционалној аукцији.⁵⁷ Имајући у виду да се метод аукције комбинује са продајом по фиксној цени,⁵⁸ овде се пре ради о дистанцианој продаји робе него о аукцији, с обзиром на то да је могуће да у овој “аукцијској” продаји не победи најбољи понудилац, већ неко друго лице.⁵⁹ Критеријум најбољег понудиоца, дакле, не може са сигурношћу важити на сајтовима за аукцијску продају робе због описаних ситуација – изузетака (када се роба не продаје најбољем понудиоцу). Због тога би требало закључити да се у овом случају не ради о традиционалној аукцији и да традиционални организатор аукције на сајтовима као што је *eBay* не постоји.

в) Однос засупништва (*agency*)

Трећи конститутивни елемент аукције је однос заступања/заступништва (*agency*), где аукционар на аукцији представља свог налогодавца (продавца).⁶⁰ Заступање се у енглеском праву најчешће дефинише као

цену. О холандском типу аукције вид. Б. Беговић, М. Лабус, А. Јованвић, 405; Д. Стојановић, 533; С. Riefa (2016), 6; 3. С. Ашимова, 152.

56 С. Riefa (2008), доступно на адреси: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1352445.

57 С. Riefa (2016), 5.

58 Веб-сајт *Yahoo! Auctions* је први аукцијски веб-сајт који је употребио механизам фиксне цене (*fixed-price mechanism*) 1999. године, док је *eBay* прихватио наведени модел продаје 2000. године. Вид. С. Riefa (2016), 5.

59 У енглеској правној теорији се истиче да би наведена ситуација представљала “приватне” преговоре (*private negotiations*) и продају “приватним” уговором (*private treaty sale*). Вид. С. Riefa (2008), доступно на адреси: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1352445.

60 Аукционар представља посебну врсту заступника. Вид. В. W. Harvey, F. Meisel, 35. Треба имати у виду да у заступању постоји битна разлика енглеског у односу на српско право. Заступање се у систему општег права схвата шире у односу на српско право, јер је битно само да заступник иступа за рачун заступаног (*for the account of*), без обзира да ли наступа на своје име (као српски комисионар) или у име заступаног (као српски заступник). Заступање

однос у коме једно лице, заступани (налогодавац, властодавац, *principal*) даје овлашћење (*power*) другом лицу, заступнику (налогопримцу, пуномоћнику, *agent*) да за њега успоставља правне односе са трећим лицима (*third party*).⁶¹

У Француској се одсуство заступништва и “интервенције” трећег лица у закључивању уговора о продаји сматра основном разликом између традиционалне и онлајн аукције “*eBay* типа” (*eBay type auction*).⁶² Према Грађанском законнику Квебека такође се захтева постојање трећег лица да би се радило о аукцијској продаји.⁶³ Према енглеском Закону о продаји робе аукцијска продаја сматра се завршеном када *аукционар прогласи њен завршетак* падом чекића или на други уобичајени начин.⁶⁴ Из наведене одредбе могао би се извући закључак да је за аукцијску продају потребно присуство трећег лица које ће прогласити завршетак аукцијског поступка. Ипак, у правној теорији се истиче да није потребно предвидети присуство *човека-аукционара* (*human auctioneer*) као услов за постојање аукције, јер проглашење најбољег понудиоца може учинити и

у систему општег права обухвата више именованих уговора српског права – уговор о заступању, уговор о комисиону и уговор о посредовању. Због тога се на овом месту напомиње да се сви изрази који се појављују у делу IV.1.в) овог рада (заступник, посредник, заступани, налогодавац) користе у контексту система општег права и њиховог поимања заступања. Дакле, једино је битно да ли постоји лице које иступа за рачун налогодавца. Више о заступању у систему општег права вид. у: Н. Јовановић (2015), 281 и даље.

Овде би такође требало скренути пажњу на једну недоследност у енглеској правној теорији која истиче да сајтови попут *eBay*-а нису организатори аукције, јер не представљају пуномоћнике/агенте (*agents*), већ посреднике (*intermediaries*). Како је већ наведено, у енглеском праву и посредник се сматра агентом, односно обухваћен је јединственим институтом агентуре (*agency*), тако да тај аргумент није одговарајући за објашњење улоге аукцијских сајтова, јер би то значило да постојањем посредника постоји услов заступништва, што води закључку да су аукцијски сајтови, ипак, организатори аукције. Аргумент који се среће у општим условима пословања (уговорима о коришћењу) аукцијских сајтова да они представљају само платформу/место (*venue/marketplace*) за трговину између продаваца и купаца, као и чињеница да сајтови немају физички приступ роби, не врше излагање робе, не врше наплату цене и сл. аргументи су који могу служити за објашњење положаја и улоге наведених сајтова.

61 Н. Јовановић (2015), 281.

62 За разлику од основне дефиниције заступања, у којој се под трећим лицем подразумева лице са којим заступник успоставља правне односе за свог налогодавца, на овом месту се под трећим лицем подразумева присуство заступника као организатора аукције како би се скренула пажња на неопходност постојања “додатног лица” поред продаваца и купаца.

63 Civil Code of Quebec, sec. 1757; C. Riefa (2008), доступно на адреси: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1352445.

64 Sale of Goods Act 1979, sec. 57, доступно на адреси: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1979/54>, 14.04.2019.

“машина”, односно софтвер.⁶⁵ Иако се сматра да *физичко присуство* трећег лица - аукционара није неопходно, треће лице свакако мора постојати, како би окончало поступак аукције у складу са чланом 57 ставом 2 енглеског Закона о продаји робе.⁶⁶

Разлике између традиционалне и онлајн аукције када је у питању аукционар су вишеструке. Прво, сајт *eBay* не прави листу робе и не поставља је на сајт. Друго, веб-сајт не контролише време трајања аукције, већ га одређује продавац. Треће, *eBay* нема приступ роби која се продаје преко веб-сајта, већ роба остаје код продавца. Четврто, информације које *eBay* доставља учесницима су опште (на пример, на који начин је најбоље организовати продају или у њој учествовати), док аукционар има обавезу да поступа са стручношћу и пажњом у најбољем интересу свог клијента. Пето, иако *eBay* прослеђује информацију о плаћању, није укључен у саму наплату као што је то традиционални аукционар.⁶⁷ Само стављање на располагање софтвера, који у потпуности контролише продавац није довољно да би се онлајн аукцијски сајт окарактерисао као организатор аукције.⁶⁸

Из наведеног разматрања проистиче да је потребно постојање односа заступништва (*agency*) између продавца и аукцијског сајта како би се онлајн аукција посматрала као традиционална аукција са организатором аукције. Однос заступништва код *eBay*-а не постоји, те се он не може сматрати организатором аукције, већ се ради о обичној дистанцијоној продаји робе.⁶⁹

Међутим, чини се да не би требало донети јединствени закључак и сматрати да веб-сајтови на којима се одвија аукцијска продаја нису организатори аукције. Напротив, требало би у сваком конкретном случају анализирати положај, улогу и обавезе одређеног веб-сајта и донети закључак о (не)постојању организатора онлајн аукције.

65 С. Ramberg, 52.

66 Треба, ипак, имати у виду да само присуство трећег лица није довољно да би постојала аукција. Постоје случајеви у којима се појављује треће лице, али се механизам одређивања цене заснива на преговорима или на стандардизованом ценовнику. Због тога је само присуство трећег лица као такво ирелевантно. Вид. С. Ramberg, 51.

67 С. Riefa, доступно на адреси: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1352445.

68 С. Riefa (2016), 38.

69 Треба имати у виду да је могуће да у продаји преко *eBay*-а учествују и традиционални аукционари тако што би *eBay* (или други веб-сајт тог типа) користили само као *место* за аукцијску продају робе. Вид. С. Riefa (2008), доступно на адреси: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1352445.

V Закључак

Одговор на питање ко је организатор аукције зависи од начина иступања организатора аукције. Ако обавља трговину јавним надметањем за свој рачун, организатор аукције је сваки трговац у смислу Закона о трговини. Ако организује трговину јавним надметањем за туђ рачун, организатор аукције је аукцијска кућа – привредно друштво регистровано за обављање делатности организовања трговине јавним надметањем.

У зависности од начина иступања организатора аукције, требало би донети и закључак да ли делатност организовања јавног надметања треба законом предвидети као искључиву или претежну делатност аукционара. Одредба Закона о трговини оставља простор за различита тумачења. Чини се да би најбоље решење било предвидети организовање аукције као претежну делатност, када је обавља сваки трговац (остале делатности би могао да обавља ако нису законом забрањене). Аукцијској кући као специјализованом аукционару организовање аукције требало би да буде искључива делатност.

Веб-сајтови за аукцијску продају робе у нашој земљи нису развијени, али имајући у виду дигитализацију и све већи и бржи развој информационо-комуникационих технологија, требало би очекивати да ће се у догледно време одомаћити и код нас. Због тога је од значаја размотрити питање да ли аукцијски веб-сајтови представљају организатора аукције или не. Они би то могли бити, ако би били испуњени сви остали услови који важе за физичког/ класичног аукционара: излагање робе како би је учесници аукције прегледали, обавештење о спровођењу аукције, руковођење аукцијом, закључивање уговора са најбољим понудиоцем, наплата цене итд. Ако би аукцијски веб-сајтови само пружали могућност коришћења посебног софтвера за повезивање купаца и продаваца, не би представљали организатора аукције, већ посебну врсту посредника.

Maša MIŠKOVIĆ, M.A.

Junior faculty member at the Faculty of Law University of Belgrade

WHO IS AN AUCTIONEER?

Summary

In order to answer the question from this paper's title, the author describes the concept of an auction organizer. She considers whether it is necessary to make a distinction between an auction organizer and an auctioneer, or these two terms are synonyms. Furthermore, she analyzes the legal form of the auction organizer with regard to the Serbian Law on Trade, by using a comparative law methodology and, in particular, the use of the English law. When writing this paper, the author opted for the use of English law, given the fact that the first auction houses appeared in the United Kingdom in the mid-18th century, and that the UK is a country that has so far developed an extensive auction practice and is one of the main world leaders in auction sale. In addition to the legal form of the auction organizer, the business activity is also considered in order to make a conclusion whether it is necessary to regulate the organizing of auctions as the main or exclusive activity of the auction organizer. Finally, having in mind that in (today's) digital age the auction on the Internet has been developed and frequently used, special attention is paid to the online auction and to the question of who is and whether there is an organizer of this type of auction.

Key words: *auction, public bidding, auction organizer, auctioneer, auction house.*